

ՕՒ : lejan lori <lejan.lori@mta.gov.am>
Тема : (без темы)
Кому : qartughar lori <lori.qartughar@mtaes.am>

Բարև Ձեզ, ուղարկում ենք հնգամյա զարգացման ծրագիրը սկանի տեսքով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Ներքին ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱԿԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի
Ներքին համայնք, հասցե Կոմունիզմի պող. 111
 հեռ. 031 22 11 11, էլ. փոստ 031 22 11 11

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

« 30 » 11 - ի 2016 թվականի N 33

Շնորհակալություն « Մեծ Դեր Գրականության Կենտրոն »
 16րդ հոկտեմբերի, 2րդ կնքում

Մեծանունի պաշտոն Է
 Խաչատրյանի համայնքի պաշտպան
 հեղափոխության, ինքնիշխանության
 օրհանգիստ:

N	Մեծանունի տեղանքներ	Գրքի	Ղեկ	Ղեկավար
1	Մարտիկի Մարտիկ	ՊԵՏ		
2	Վարդապետյան Մարտիկ	Երևան		
3	Վարդապետյան Մարտիկ	Երևան		

Ներքին համայնքի ղեկավարի Մ. Մարտիկյան

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶ**

ԼԵԶԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

**ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ**

Կազմել է համայնքի ղեկավար՝

Ա.Մկրտչյան

Հաստատվել է համայնքի ավագանու 2016 թվականի նոյեմբերի 30-ի

N33-Ն որոշմամբ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն	3
2. Համառոտ տեղեկատվություն	
Պատմական ակնարկ	4
3. Լեջան համայնքի տեսլականը	
4. Սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վերլուծություն	
5. Հիմնահարցերի բացահայտում և վերլուծություն	
6. Առաջնահերթ հիմնահարցերի վերլուծություն	
7. Ռազմավարության սահմանում	

1. Ներածություն

Համայնքի սոցիալ - տնտեսական զարգացման ծրագիրը այն հիմնական փաստաթղթերից մեկն է, որը մշակվում է համայնքապետի և նրա աշխատակազմի կողմից քննարկվում և հաստատվում է համայնքի ավագանու կողմից, դրվում է գործողության մեջ: Ծրագիրը ձևավորվել է համայնքի վրա արտաքին միջավայրի ազդեցության համակողմանի վերլուծության, սոցիալ-տնտեսական , ներքին իրավիճակի համալիր գնահատման, առկա և ներուժային հնարավորությունների (բնական, աշխարհագրական, տնտեսական, սոցիալական, ֆինանսական, մարդկային) հաշվառման արդյունքում:

Ծրագիրն ավելի իրատեսական դարձնելու համար գնահատվել են նաև ֆինանսական ռեսուրսները և առաջարկված ծրագրերից ակնկալվող արդյունքները:

2. Պատմական ակնարկ

Լոռու մարզի Լեջան համայնքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության հյուսիսային մասում: Համայնքը Վանաձորից 45կմ հյուսիս է, Երևանից 150կմ հյուսիս – արևելք, ծովի մակերևույթից 1460մ բարձրության վրա է: Ունի մասնատված ռելիեֆ և խիստ կլիմա, գարունը կարճատև է, բուռն անձրևային է, ամառ համեմատաբար զով, ծմեռը խիստ է, շրջակա անտառները մշտապես թարմ օդ են մատակարարում համայնքին: Տեղական ու մեղմ է նաև աշունը, տարեկան տեղումների միջին քանակը կազմում է 200-520մմ:

Համայնքի վարչական տարածքը 1283 հա է, մշտական բնակչությունը՝ 1016մարդ:

Համայնքում կա 1892թվականին կառուցված եկեղեցի, կան մերձակա անտառային գոտիներ, կան սառնորակ աղբյուրներ, որոնք գտնվում են գեղատեսիլ վայրերում:

Լեջան համայնքի բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ, բուսաբուծությամբ, մեղվապահությամբ:

3. Լեջան համայնքի տեսլականը

Լեջան համայնքը առաջիկա հինգ տարիների ընթացքում ակնկալում է բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները, օգտագործելով սեփական ռեսուրսները և արտերկրում գտնվող համագյուղացիների կարողությունները: Անհրաժեշտ է պայմաններ ստեղծել համայնքի տարբեր ենթակառուցվածքների ամրացման ինչպես նաև երիտասարդ սերնդի մշակութային, սպորտային պայմանների ապահովման համար:

Լինելով հանրապետության հյուսիսային շրջանի համայնք, անհրաժեշտ է ունենալ ուժեղ համայնք, որը կնպաստի մեր պետության կայացման և հետագա զարգացման գործընթացին:

Գտնվելով այս դժվարին ժամանակահատվածում անհրաժեշտ ենք համարում ներդնելով բոլոր կարողությունները այս հինգ տարիների ընթացքում կատարել բարեփոխումներ և մեր սերունդների համար ստեղծել ավելի բարեկարգ պայմաններ:

4. Սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վերլուծություն

4.1. Իրավիճակն ըստ ոլորտների

4.1.1. Ժողովրդագրություն և միգրացիա

Համայնքը կազմված է 336 տնային տնտեսություններից, որից առկա է 286-ը: Մշտական բնակչությունը (01.01.16 դրությամբ) կազմում է 1016 մարդ: Առկա բնակչության թիվը կազմում է 950, որից 423-ը տղամարդ, 527-ը՝ կին:

Լեջան համայնքի առկա բնակչությունը ըստ տարիքային խմբերի և սեռի¹

		Ընդամենը
1.	Մինչև 1 տարեկան	5
2.	1-6 տարեկան	70
3.	6-17 տարեկան	101
4.	17-25 տարեկան	80
5.	25-42 տարեկան	325
6.	42-62 տարեկան	241
7.	63 և ավելի տարեկան	194
8.		
9.		
10.		
11.		
Ընդամենը		1016

4.1.2. Զբաղվածություն

Համայնքի զբաղված բնակչության թվաքանակը մոտ 550 է, որից 500-ը ընդգրկված է գյուղատնտեսական գործունեության մեջ (ինքնազբաղվածություն և վարձու աշխատանք): Ոչ գյուղատնտեսական ոլորտում ընդգրկված է 53 մարդ: Լեջան համայնքը ունի միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում են 81 աշակերտ, աշխատողների թիվը կազմում է 24 մարդ, հիմնականում համալրված է բարձրագույն կրթությամբ մանկավարժներով: Համայնքը ունի մանկապարտեզ, որտեղ հաճախում են 22 երեխա, աշխատողների թիվը կազմում են 7-ը:

Համայնքում գործում է ամբուլատորիա, առողջության գործի կազմակերպումը իրականացվում է ընտանեական բժշկի միջոցով: Երևանում և հանրապետության այլ քաղաքների ԲՈՒՀ-երում համայնքից սովորող ուսանողների թիվը 12-ն է: Համայնքի բնակիչներից բանակում ծառայողների թվաքանակը 4 է, որոնք բոլորը գտնվում են պարտադիր զինվորական ծառայության մեջ:

Լեջան համայնքում գործում է առևտրի կետեր, որտեղ զբաղված են 3 մարդ:

Համայնքում չեն գործում սոցիալական ծառայություններ, նոտարական գրասենյակ, ԶԱԳՍ-ի բյուրո, աղետների ռիսկերի նվազեցման համակարգող մարմին և այլ կառույցներ: Թվարկված ծառայությունները հասանելի են Լեջան համայնքից 7 կմ հեռավորության վրա գտնվող Ստեփանավան քաղաքում:

Գյուղատնտեսական զբաղվածությունը համայնքում արդյունավետ չէ և դա լրջագույն պատճառ է հանդիսանում դեպի Ռուսաստան արտագնա աշխատանքի մեկնողների թվի տարեցտարի ավելանալու հարցում: Արտագնա աշխատանքի մեկնողները հիմնականում գյուղի երիտասարդ ընտանիքներն են:

4.1.3 Հողօգտագործում և գյուղատնտեսություն

Լեջան համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 1283 հա, որից 1151 հա կազմում են գյուղատնտեսական նշանակության հողերը:

Վարելահողերը կազմում են 552 հա, որից սեփականաշնորհված 512հա-ը պատկանում են համայնքի բնակիչներին, 40 հա տրված են վարձակալության

Համայնքի բնակչությունը հիմնականում զբաղվում են հողագործությամբ, մշակվող հողատարածքներից ցածր բերք է ստացվում, որի պատճառը հիմնականում ոռոգման ջրի բացակայությունն է, կարկտահարությունը, երաշտը:

Լեջան համայնքի հողային ֆոնդը ըստ նպատակային նշանակության և սեփականության սուբյեկտների

	Հողերի նպատակային նշանակությունը	Ընդամենը, հա	ՀՀ քաղաքացիների հա	Իրավաբանական անձանց	Համայն քային, հա	Պետական, հա
1.	Գյուղատնտեսական	1151	552		10	-
2.	Բնակավայրերի	65	-		-	-
3.	Արդյունաբերական և ընդերքօգտագործման	-	-		-	-
4.	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ	-	-	-	-	-

5.	Հատուկ պահպանվող տարածքներ	-	-	-	-	-
6.	Հատուկ նշանակության	-	-	-	-	-
7.	Անտառային	182	-	-	-	182
8.	Ջրային	-	-	-	-	-
9.	Պահուստային	-	-	-	-	-
10.	Ընդամենը	1151	552	-	10	182

Հողային ռեսուրսներ: Մեկ ընտանիքին բաժին ընկնող վարելահողերի միջին տարածքը կազմում է ընդամենը 1,6 հա: Գյուղատնտեսության արտադրության կազմակերպմանը լրջորեն խոչընդոտում են բնակլիմայական պայմանները, գյուղացիական տնտեսությունների փոքր չափերը և գյուղատնտեսության ոլորտում տնտեսվարման տարբեր ձևերի արմատավորման դանդաղ ընթացքը: Բացի այդ, հաշվի առնելով, որ հողերի սեփականաշնորհման արդյունքում վարելահողերը մասնատվել են և նույն տնտեսության հողատարածքները գտնվում են միմյանցից հեռու և տարբեր հողակտորներում, գյուղատնտեսության զարգացման հիմնական ուղին հողային ռեսուրսների ինտենսիվ օգտագործումն է:

Համայնքում մշակվում է 40 հա կարտոֆիլ, 12 հա ցորեն:

Տնամերձերում, որը կազմում է 65հա, բնակիչները աճեցնում են բանջարեղեն տանային մշակաբույսեր:

Գյուղատնտեսական մեքենայացում

Գյուղատնտեսական մեքենաների և գործիքների քանակը

Հ/հ	Գյուղ՝ մեքենաներ և գործիքներ	Քանակը		
		համայնքային սեփականության	մասնավոր սեփականության	կոոպերատիվ
1.	Հացահատիկային կոմբայն	-	-	-
2.	Տրակտոր	-	28	-
3.	Այլ գյուղ՝ մեքենաներ, գործիքներ	-	35	-

Անասնապահություն: Լեջան համայնքում առկա է 1297 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասուն, որից՝ 622 գլուխ կով, մանր եղջերավոր անասուններ՝ 746գլուխ, խոզեր՝ 189գլուխ, մեղվափեթակ՝ 224հատ, թռչուն՝ 1505հատ: Համայնքում արտադրվում է գյուղատնտեսական մթերքներ՝ կաթ, միս, բուրդ, ձու, մեղր:

Անհրաժեշտ է ստեղծել կաթի, մսի մթերման կետեր, որը հնարավորություն կտա զարգացնել անասնապահությունը:

Համայնքի սեփականությունը և բյուջեն

Համայնքի բյուջեն հիմնականում ձևավորվում է հողի հարկից, գույքահարկից, համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձավճարներից և պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիայից):

Լեջան համայնքի 2017թ.-ի բյուջեի սպասվող եկամուտները

Եկամտատեսակներ		Ընդամենը	Վարչական բյուջե (հազ.դրամ)	Ֆոնդային բյուջե (հազ.դրամ)
	Տարեսկզբի մնացորդ	25	0	25
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)	20.20	20.20	
	Որից սեփական եկամուտներ	5.394	5.394	
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ, այդ թվում	5.394	5.394	x
1.1	Հողի հարկ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող հողի համար	3.738	3.738	x
1.2	Գույքահարկ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող շենքերի և շինությունների	-	-	x
1.3	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	1.574	1.574	x
1.4	Տեղական տուրքեր	72	72	x
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ, այդ թվում	14.658	14.658	
2.1	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ, Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ)	14.658	14.658	x
2.2	Պետական բյուջեից համայնքի վարչ. բյուջեին տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	0	0	x
2.3	Այլ դոտացիաներ	0	0	0.0
3.	ԱՅԼ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ. այդ թվում	0	0	x
3.1	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ, այդ թվում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձավճարներ	187	187	x
3.2	Տեղական վճարներ	6,5	6,5	x
3.3	Այլ եկամուտներ	0	0	x

Ուժեղ և թույլ կողմեր

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
-Անտառին մոտ լինելը - Անասնապահության զարգացման նպաստավոր պայմանների առկայություն -Գազաֆիկացված է	-Անբարենպաստ կլիմա -Սար տանող և հանդամիջյան ճանապարհների վատ վիճակը -Մայրաքաղաքից և մարզկենտրոնից մեծ հեռավորություն -Խմելու ջրի անապահով վիճակ -Երիտասարդների մեծ արտահոսք համայնքից

ՈՒԹՀՍ(SHOW) վերլուծություն(հնարավորություններ և վտանգներ)

Արտաքին

Հնարավորություններ	Վտանգներ
-Գյուղատնտեսական բերքի մթերման և վերամշակման զարգացում -Կաթի, մսի մթերման կետի ստեղծում	-Անասունների անկում -Բնականադետներ՝ սելավներ, երաշտ, կարկուտքամի, երկրաշարժեր

5 Հիմնահարցերի բացահայտում և վերլուծություն

Համայնքի հիմնահարցեր

- Դպրոցի կիսակառույց մասնաշենքի կառուցում, 2 մասնաշենքի վերանորոգում, գազաֆիկացում, ջեռուցման ցանցի կառուցում
- Մանկապարտեզի 5 մասնաշենքերի կապիտալ վերանորոգում
- Մշակույթի տան վերակառուցում
- Համայնքի ճանապարհների կապիտալ վերանորոգում
- Խմելու ջրի նոր ջրագծերի կառուցում, խմելու ջրագծի ներքին ցանցի վերակառուցում
- Փողոցային լուսավորության ցանցի վերականգնում և ընդլայնում

Առաջնահերթ հիմնահարցերի վերլուծություն

Աղյուսակ

Հիմնահարցերի պատճառահետևանքային վերլուծություն և քարտեզագրում ըստ պատկանելության

Հիմնահարց	Պատճառ	Հետևանք	Այլընտրանքային լուծումներ	Պատկան մարմին/ դրույթ կազմակերպություն
Դպրոցի2 մասնաշենքերի վերանորոգում,կիսա կառույց մասնաշենքերի կառուցում,գազաֆիկ ացում,ջեռուցման ցանցի անցկացում	Ֆինանսների բացակայություն	Կրթական կբարձրացվի,	Անհրաժեշտ է պետական աջակցություն	- ՀՀ Կառավարություն - Համայնքապետարան - Դոնոր կազմակերպություններ - Բարերարներ

Իմելու ջրագծի ներքին ցանցի կառուցում, նոր ջրագծի կառուցում	Ֆինանսների բաղակապություն	Ջուրը կբախշվի բոլորին հավասարաչափ	Անհրաժեշտ է պետական աջակցություն	- ՀՀ կառավարություն - Համայնքապետարան - Դոնոր կազմակերպություններ
Մշակույթի տան վերակառուցում	Ֆինանսների բաղակապություն	Կաշխուժանա մշակութային կյանքը	Անհրաժեշտ է պետական աջակցություն	- ՀՀ կառավարություն - Համայնքապետարան - Դոնոր կազմակերպություններ
Մանկապարտեզի մասնաշենքերի կապիտալ վերանորոգում	Ֆինանսների բաղակապություն	Կմեծանա երեխաների հաճախելիությունը	Անհրաժեշտ է պետական աջակցություն	- ՀՀ կառավարություն - Դոնոր կազմակերպություններ
Համայնքային ճանապարհների կապիտալ վերանորոգում	Ֆինանսների բաղակապություն	Տեղաշարժման դժվարություններ	Անհրաժեշտ է պետական աջակցություն	- ՀՀ կառավարություն - Դոնոր կազմակերպություններ

Փողոցային լուսավորության ցանցի վերականգնում և ընդլայնում	Հենայունների բացակայություն Փողոցային լուսատուների բացակայություն	• Տեղաշարժման դժվարություններ	• Լուսավորության համակարգի ընդլայնում դիողային տնտեսող լամպերով	• Համայնքապետարան • ՀՀ Կառավարություն • Դռնոր Կազմակերպություններ
---	---	---	--	--

7. Ռազմավարության սահմանում

Համայնքի սոցիալ - տնտեսական զարգացման ծրագիրը ռազմավարությունն է՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել բարեկարգ և գրավիչ բնակավայր, զարգացնել գյուղատնտեսության ավանդական ճյուղերը /անասնապահություն, բուսաբուծություն/: Համայնքում պայմաններ ստեղծել անասնապահական արտադրանքի իրացման դժվարությունները հաղթահարելու համար:

Հավելված 1. Մեթոդաբանություն

1. Ծրագրի մշակման քայլերը և սկզբունքները

ՀԶԾ-ն մշակվում է համայնքի բնակչության կողմից: ՀԶԾ-ի մշակման գործընթացին բնակիչների մասնակցությունն ապահովվում է համայնքային ընդհանուր ժողովների քննարկումների միջոցով:

ՀԶԾ-ի մշակման գործընթացն իրականացվում է հետևյալ քայլերով

1. Նախապատրաստական աշխատանքներ,
2. Համայնքի տեսլականի ձևակերպում,
3. Սոցիալ- տնտեսական իրավիճակի վերլուծություն,
4. Հիմնահարցերի բացահայտում և վերլուծություն,
5. Նպատակների սահմանում,
6. Միջնաժամկետ ծրագրեր,
7. Ծրագրերի մշակում

1.1. ՀԶԾ-ի մշակման հիմնական սկզբունքները.

- **Մասնակցային.** Գործընթացին մասնակցում է համայնքի բնակչությունը և բնակչության ներկայացուցիչների խմբերը, որոնք կամավորության սկզբունքով ձևավորվում են համայնքի ընդհանուր ժողովի կողմից: Աշխատանքային այս ձևաչափը ապահովում է գործընթացի թափանցիկությունը և հաշվետվականությունը: Համայնքի բնակչությունից բացի մասնակցում են նաև համայնքից դուրս գտնվող շահագրգիռ կողմերը՝ մարզպետարան, կառավարություն միջազգային և դոնոր կազմակերպություններ, հասարակական միավորումներ, գործարարներ և այլն:
- **Համատեղելի՝** Հաշվի են առնվում հանրապետական, մարզային և հարևան համայնքների շահերը:
- **Փոխլրացնող՝** Հաշվի են առնվում հարևան համայնքների առկա հնարավորությունները:
- **Համաձայնողական՝** Տարակարծությունները հարգվում են և որոշումները կայացվում են փոխզիջումային սկզբունքով:
- **Հետադարձ կապի՝** Քայլերն ունենալով որոշակի հաջորդականություն՝ պարբերաշրջանային են:
- **Ճկուն՝** Իրավիճակի ցանկացած փոփոխություն հնարավոր է ներառել:
- **Շարունակական՝** Ծրագրի մշակման և ընդունման մասնակցային մեխանիզմները (հաստատվում են ավագանու և համայնքի ընդհանուր ժողովի կողմից) ապահովում են ծրագրի շարունակականությունը:

2. Նախապատրաստական աշխատանքներ

ՀԶԾ-ի մշակման գործընթացը ներառում է հանրային կառավարման երկու մակարդակում (պետական՝ տարածքային և տեղական) պաշտոնական բանակցային հանդիպումներ:

Համակարգված աշխատելու և կրկնություններից խուսափելու համար, ճանաչողական հանդիպումների ընթացքում համաձայնություններ են ձեռք բերվում մարզային պատասխանատուների (մարզպետ, մարզպետի տեղակալ, ոլորտային վարչության ղեկավարներ և այլն) և համայնքի ղեկավարության (համայնքապետ, քաղաքապետ, ավագանու անդամներ), ինչպես նաև համայնքում գործունեություն իրականացնող միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, անհատ բարերարների հետ:

ՀՀԾ-ի մշակման գործընթացի մասնակցայնությունն ապահովվում է համայնքային ընդհանուր ժողովներում:

Համայնքի ընդհանուր ժողով:

Նպատակը՝ ՀՀԾ -ի մշակման ընթացքում հրավիրվում է համայնքի երկու ընդհանուր ժողով, որոնցից առաջինը հետապնդում է իրազեկման, մոբիլիզացիայի և ֆոկլուս խմբերի ձևավորման, իսկ երկրորդը՝ ՀՀԾ-ի նախագծի քննարկման և հաստատման նպատակ:

3. Համայնքի տեսլականի ձևակերպում

Համայնքի տեսլականը գյուղի/քաղաքի ապագայի այն ցանկալի պատկերն է, որին հավաքականորեն ձգտում են համայնքի բոլոր անդամները:

4. Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վերլուծություն

Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը վերլուծվում է տվյալների ուսումնասիրության աշխատանքային քննարկումների մեթոդով:

Համայնքապետարանի աշխատակազմի աշխատակիցների թվաքանակը՝ 7 հոգի:

